

ת"פ (ירושלים) 28422-09-22 - מדינת ישראל נ' אוריאל בן חמו

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 28422-09-22 מדינת ישראל נ' בן חמו(אחר/נוסף)

לפני כבוד השופט דוד שאול גבאי ריכטר

המאשימה מדינת ישראל ע"י ב"כ

נגד

הנאשם אוריאל בן חמו (אחר/נוסף) ע"י ב"כ עו"ד קובי פלומ

החלטה

1. מונחת לפניי בקשת ההגנה להעביר את הנאשם לבית המשפט הקהילתי לאחר שנמצא מתאים לכך ע"י שירות המבחן, בעוד המאשימה מתנגדת לבקשה.

רקע

2. בתיק שבכותרת (**התיק הנוכחי**), מואשם הנאשם שלפניי בשתי עבירות של החזקת חצרים לעישון או הכנת סמים שלא בהיתר, לפי סעיפים 9(א)(ד) לפקודת הסמים; בשתי עבירות של גידול או ייצור סמים, לפי סעיף 6 לפקודה; בשלוש עבירות של החזקת סם שלא לצריכה עצמית, לפי סעיפים 7(א)(ג) רישא לפקודה, וכן בשלוש עבירות של החזקת כלים להכנת סם שלא לצריכה עצמית, לפי סעיף 10 רישא לפקודה. מהחלק הכללי של כתב האישום עולה, כי הנאשם החזיק בשלוש דירות. באישום הראשון מתואר, כי בדירה אחת הקים מעבדה סמים שבה גידל 23 ק"ג קנביס; באישום השני מתואר, כי בדירה אחרת גידל הנאשם במעבדה 106 גרם קנביס; באישום השלישי מתואר, כי בדירה שלישית נתפסו בין היתר למעלה מ-1 ק"ג קנביס, מזומן וציוד לגידול סמים.

3. הנאשם היה עצור למעלה משבוע במסגרת החקירה, עת שוחרר למעצר בית מלא עוד בשלב "מעצר הימים" (ערר על החלטה זו נדחה). התיק הנוכחי נפתח עם בקשה למעצר הנאשם עד לתום ההליכים.

4. במסגרת הליך המעצר הוזמן תסקיר, כשההגנה ביקשה לבחון את התאמתו של הנאשם לבית

משפט קהילתי. בתסקיר המעצר שהוגש ביום 1.2.2023, עמד שירות המבחן על כך שמדובר בנאשם בראשית שנות השלושים לחייו, באותו מועד עמד להתחתן בחודש אוגוסט 2023. הוא דיווח על התמכרות לקנביס ועל צבירת חובות בגובה מאות אלפי שקלים וביקש להשתלב בבית משפט קהילתי תוך שהביע מחויבות לתהליך אינטנסיבי. שירות המבחן סבר, כי הנאשם אינו מתאים לבית משפט קהילתי נוכח יכולותיו התפקודיות הגבוהות ומיעוט צרכיו, ונוכח היכולת של שירות המבחן להעניק לו מענה טיפולי הולם באמצעים האחרים העומדים לרשותו, לרבות צו פיקוח מעצרים והשתלבות וביחידה להתמכרויות מבלי צורך במעטפת הכוללנית של בית המשפט הקהילתי.

5. ביום 12.2.2023 הוקלו במקצת תנאי השחרור והוטל על הנאשם צו פיקוח מעצרים.

6. ביום 9.5.2023 דחה בית המשפט את בקשת הנאשם להפנותו שוב לבדיקת התאמה לבית המשפט הקהילתי (כב' השופט חיים פס).

7. ביום 25.7.2023 הוגש תסקיר מעצר בעניינו של הנאשם שלימד על הפחתה ברמת הסיכון ועל השתלבותו בקבוצה בשירות המבחן ובמרכז להתמכרויות, על שיתוף פעולה מצדו הן בטיפול והן במתן בדיקות שתן נקיות מסמים. לכן הומלץ על צמצום התנאים למעצר בית לילי. שירות המבחן שב ובחן את התאמת הנאשם לבית משפט קהילתי ומצא שלא להמליץ על כך מאותם טעמים שציין בתסקירו הראשון. ביום 17.8.2023 הורה בית המשפט (כב' השופט ארנון איתן) על הקלה בתנאים בהתאם להמלצה שירות המבחן (מעצר בית לילי) והארכת צו פיקוח המעצרים.

8. ביום 6.11.2023 המליץ שירות המבחן על ביטול צו פיקוח המעצרים הן בשל ירידה ברמת שיתוף הפעולה של הנאשם, שטען כי הדבר היה בעקבות לחצי חתונתו, הן בעקבות היעדר יכולת להתקדם בטיפול בחלקים רגשיים מורכבים יותר בטיפול. שירות המבחן ציין את מאמציו של הנאשם ואת העובדה שהוא מוסר בדיקות נקיות, ואולם סבר, כי הטיפול מיצה את עצמו. השירות חזר על המלצתו זו גם בתסקיר מיום 20.11.2023. בדיון שהתקיים לפני חברי כב' השופט פס ביום 22.11.2023, בוטל צו פיקוח המעצרים, וצומצמו שעות מעצר הבית הלילי.

9. ביום 4.2.2024 בוטלו תנאי מעצר הבית למעט הפקדות וערבויות.

10. במקביל לתיק הנוכחי, מנהל הנאשם תיק נוסף (**התיק הנוסף**) שעניינו עבירה של חבלה חמורה (ת"פ 33333-03-20). בתיק הנוסף כפר הנאשם במיוחס לו וניהל את הליך ההוכחות במלואו, ולאחר מכן הורשע בכל המיוחס לו בהכרעת דין מפורטת ומנומקת (חברי כב' השופט בדימוס פאול שטרק). תיק זה ממתין לטיעונים לעונש ולגזירת הדין.

11. במסגרת התיק העיקרי, ולמרות התנגדות המאשימה, הוזמן תסקיר התאמה לבית המשפט הקהילתי (נוסף לאלו שבתיק המעצר). מהתסקיר הוגש ב-13.6.2024 עולה, כי כיום הנאשם נשוי וגר עם אשתו ביחידת דיור אצל הוריו, מנהל עסק עצמאי בתחום הספורט (הנאשם ספורטאי תחרותי) ומתמודד עם חובות רבים. הנאשם קיבל אחריות למעשי העבירה, וטען שביצע אותם על רקע רצון ברווח מהיר בשל חובותיו. כן ציין הנאשם, כי פיתח תלות בקנביס אך מזה שלושה חודשים הפסיק את השימוש. שירות המבחן העריך כי לנאשם צרכים מרובים בתחומי ההתמכרות, הרגש, מיצוי זכויות והסדר חובות, ונוכח המוטיבציה הגבוהה שלו, הוא נמצא מתאים להשתלב בבית המשפט הקהילתי.

עמדות הצדדים

12. המאשימה מתנגדת להעברת עניינו של הנאשם לבית המשפט הקהילתי. במכלול שיקוליה מנתה התביעה את השיקולים הבאים:

א. קיומו של התיק הנוסף בעבירת אלימות חמורה שבמסגרתו הנאשם לא קיבל אחריות, והורשע לאחר ניהול הוכחות, ובמסגרת תיק זה עמדת המאשימה למאסר. הופניתי גם לעמדתו של המתלונן בתיק הנוסף;

ב. בשלושה תסקירי מעצר מנה שירות המבחן את הסיבות לכך שהנאשם אינו מתאים לבית משפט קהילתי, בשל היעדר ריבוי צרכים וקבלת מענים מספקים במסלול צו פיקוח מעצרים - המאשימה דבקה במסקנותיו אלו של שירות המבחן וסבורה שהן תקפות גם כיום, ואין התייחסות בתסקיר ההתאמה שמצא את הנאשם מתאים, לתסקירים הקודמים שלא מצאוהו מתאים;

ג. הנאשם אינו מכור לסמים, אלא השתמש בסמים באופן מזדמן והפסיק את השימוש ביוזמתו. כמו-כן הנאשם לא ביצע את העבירות בשל התמכרות לסמים אלא בשל רצון להשיג רווח מהיר לצורך התמודדות עם חובותיו;

ד. עמדת המאשימה בכל אחד מהתיקים היא למאסר בפועל;

ה. היעדרם של טעמים מיוחדים לסטות מעמדתה של התביעה.

13. הסניגור מצדו סבור שעמדתה העונשית של המדינה למאסר אינה חזות הכל, חומרת העבירה לכשעצמה אינה מהווה מחסום לעבור להליך קהילתי, ועניין לנו באדם צעיר ונורמטיבי שהסתבך בפלילים על רקע ריבוי צרכיו בתחום ההתמכרות לסמים ובתחום הרגשי, כמו גם בתחום הכלכלי. הסניגור הצביע על התהליך שעבר הנאשם בשנתיים האחרונות, בליווי שירות המבחן, והוא סומך ידיו על המלצות שירות המבחן בתסקירו האחרון, שם צוין כי ללא טיפול מקיף בנאשם, קיים סיכון גבוה להישנות עבירות בעתיד.

14. כל צד היפנה לפסיקה התומכת בעמדתו.

דיון והכרעה

15. סעיף 220א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (החסד"פ) קובע, כי **"מטרת ההליך בבית המשפט הקהילתי היא להביא לשיקום הנאשם בקהילה ולסייע בטיפול בבעיות שברקע ביצוע העבירה** בפיקוח הדוק של בית משפט קהילתי כתחליף למאסר בפועל, אם הנאשם סיים בהצלחה את ההליך, ובשיתוף פעולה של בעלי התפקידים בהליך הפלילי והקהילה" (ההדגשה הוספה).

16. סעיף 220ד לחסד"פ שעניינו "תנאים להעברת דיון" קובע כך:

"(א) לא יורה שופט בבית משפט שלום כי עניינו של נאשם יהיה נידון בבית משפט קהילתי (בפרק זה - העברת דיון), אלא אם כן מצא, לאחר שקיים דיון על כך בנוכחות בעלי הדין ולאחר שעיין בתסקיר ההתאמה שהורה על הגשתו, כי מתקיימים תנאים אלה וכי עניינו של הנאשם מתאים להידון בבית משפט קהילתי:

- (1) הנאשם בגיר;
- (2) הנאשם מיוצג בידי סניגור;
- (3) הנאשם מכיר במעורבותו באירוע, מבין את מהות ההליך הקהילתי, לרבות האמור בסעיף 220ז(ג), ומסכים להשתתף בו;
- (4) הוסמך בית משפט קהילתי באזור השיפוט שמקום מגוריו של הנאשם נמצא בו כאמור בצו לפי סעיף 220ד; הוראה זו תעמוד בתוקפה עד יום ו' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025);
- (5) יש סיכון שהנאשם יבצע עבירות נוספות, בשים לב לבעיות שברקע ביצוע העבירה;
- (6) התובע הודיע כי העונש המתאים לנאשם לפי הוראות סימן א'1 לפרק ו' לחוק העונשין, אם יורשע ואם לא ישתתף בתוכנית שיקום, כולל מאסר בפועל ואינו כולל עונש מאסר שירוצה בעבודת שירות, שניתן להניח כי לו יוטל על הנאשם, הוא ימצא מתאים לו בחוות דעת מטעם הממונה לפי סעיף 51ב(1) לחוק העונשין;
- (7) לא התקיים בעניינו של הנאשם הליך לבירור אשמה;
- (8) התובע הודיע כי אם הנאשם יעמוד בהצלחה בתוכנית השיקום, הוא לא יבקש מבית המשפט להטיל על הנאשם, אם יורשע, עונש של מאסר בפועל;
- (9) התובע לא הודיע כי יש מניעה להעברת הדיון בעניינו של הנאשם לבית המשפט הקהילתי מטעמים של שלום הציבור וביטחונו או בשל אישומים אחרים המתנהלים נגד הנאשם או צפויים להתנהל נגדו; בית המשפט רשאי לקבל

הסברים בעניין זה מהתובע בהיעדר הנאשם וסניגורו.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), שופט בית משפט שלום רשאי להורות, מטעמים מיוחדים שיירשמו, כי עניינו של נאשם יהיה נידון בבית משפט קהילתי, אף אם לא התקיים תנאי מהתנאים שבסעיף קטן (א)(5) עד (9); לא התקיימו התנאים שבסעיף קטן (א)(8) ו-(9) - יובא עניינו של הנאשם גם לפני שופט קהילתי שידון בדבר התאמת העניין לדין בבית משפט קהילתי" (ההדגשה הוספה).

17. בחינת עניינו של הנאשם בהתאם לתנאים שהוצבו בסעיף 220ד(א) מלמדת כך:

א. **סעיפים (א)(1) ו-(2)** - הנאשם בגיר ומיוצג כהלכה - תנאי זה מתקיים ביחס לנאשם;

ב. **סעיף (א)(3)** - ביחס לתיק הנוכחי הנאשם טרם הורשע, אך בפני שירות המבחן קיבל אחריות למעשים וטען כי ביצע אותם מתוך ניסיון להשיג רווח קל כדי לסגור את חובותיו הכלכליים. כמו כן הביע רצון להשתלב בטיפול אינטנסיבי. לכן תנאי זה מתקיים ביחס לתיק הנוכחי. עם זאת, סעיף זה אינו מתקיים ביחס לתיק הנוסף שבו הנאשם כפר, ניהל הוכחות והורשע בכל המיוחס לו;

ג. **סעיף (א)(4)** - במחוז ירושלים הוסמך לפני מספר שנים בית המשפט הקהילתי - תנאי זה מתקיים ביחס לנאשם;

ד. סעיף (א)(5) - שירות המבחן התרשם בתסקיר ההתאמה, כי ללא טיפול, קיים סיכון להישנות ביצוע עבירות - סעיף זה מתקיים ביחס לנאשם;

ה. סעיף (א)(6) - עמדת התביעה היא למאסר בפועל ולא בעבודות שירות, אם הנאשם לא ישתתף בתהליך שיקומי - בעניינו של הנאשם עמדת המאשימה היא למאסר בפועל בכל מקרה;

ו. סעיף (א)(7) - סעיף זה מתקיים ביחס לתיק הנוכחי שבו לא נשמעו הוכחות, אך הנאשם אינו עומד בסעיף זה ביחס לתיק הנוסף שבו כפר כאמור, והורשע לאחר שמיעת הוכחות. בעניין זה הפנתה בצדק ב"כ המאשימה לת"פ (שלום באר-שבע) 7990-11-21 מ"י נ' ארובס ואח' (מיום 26.2.2023) (עניין ארובס) (כב' סגן הנשיא, השופט אבישי כהן) שם דחה בית המשפט בקשת נאשם לאחר ניהול הוכחות, להפנותו לתסקיר התאמה. בין היתר נכתב שם: "לא מצאתי בנסיבותיו של הנאשם בתיק זה כי יש מקום לחרוג מהכלל לפיו נאשם אשר בחר לנהל הליך הוכחות ולברר אשמתו אינו מתאים להפניה בשלב כה מאוחר לאחר מתן הכרעת הדין להעברת ההליך בעניינו לבית משפט קהילתי... אינני סבור כי בעניינו של הנאשם מדובר היה בבירור סוגיה נקודתית אלא בבירור הטענה לעניין חלקו כמו גם לבירור הטענה לקיומו של סייג הגנה עצמית שנטען על ידי

הנאשם כמו גם בטענת יתר הנאשמים בתיק זה" (שם, עמ' 121). בענייננו, למקרא הכרעת הדין המנומקת, ניתן ללמוד על היקף המחלוקת ואי קבלת האחריות מצד הנאשם למעשים שיוחסו לו ושבהם הורשע בסופו של דבר, כאשר כל טענותיו נדחו. לדעתי, דברי בית המשפט בעניין ארובס רלבנטיים ביתר שאת לעניינו של הנאשם שלפניי. אין לקבל את טענת הסניגור כאן, כי הנאשם בחר לנהל את התיק בעצת עורך דינו שם. הדבר אינו מפחית מאי-קבלת האחריות ביחס לתיק הנוסף, וחזקה שסניגור פועל כשלוחו של מרשו ובהתאם לרצונו.

ז. **סעיף (א)(8) - סעיף זה אינו מתקיים בענייננו**, שכן המאשימה עותרת למאסר בפועל ולא בעבודות שירות בכל אחד מהתיקים בנפרד, אף אם יעבור הנאשם תהליך טיפולי.

1) בהקשר זה יודגש, כי סעיף 220ד(ב) לחסד"פ מלמד, כי בית המשפט יידרש ל"טעמים מיוחדים שיירשמו" על-מנת להעביר תיק לבית המשפט הקהילתי למרות התנגדות התביעה, כאמור בסעיף 220ד(א)(8). למקרא סעיפי החוק ניתן ללמוד, כי הסכמת התביעה מהותית לקיומו של תהליך מוצלח בבית המשפט הקהילתי, והגם שלמאשימה אין "זכות וטו" המונעת באופן מוקדם כניסה להליך זה, והיא מהווה אחד מהשיקולים שעל בית המשפט לשקול, הרי שנוכח נוסח הסעיף, לפיו בית המשפט יזדקק ל"טעמים מיוחדים שיירשמו" כדי להורות על קבלת נאשם לבית משפט קהילתי למרות התנגדות התביעה, ניתן ללמוד כי יש להעניק לעמדת התביעה משקל משמעותי גם אם לא מכריע. בהקשר זה ראו: עפ"ג (חיפה) 13435-09-20 אלחג' נ' מ"י (מיום 10.12.2020) בפסקאות 22 - 29. ראו גם: ת"פ (שלום תל-אביב-יפו) 38808-08-21 **מדינת ישראל ואח' נ' חלבי ואח'** (מיום 13.6.2023) בפסקאות 9 - 10.

2) בדברי ההסבר להצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 91 והוראת שעה) (בתי משפט קהילתיים), התשפ"ב-2021 (**הצעת החוק**) צוין ביחס לסעיף קטן 220ד(א)(8), כי "עמדת התביעה שלפיה גם אם יעמוד הנאשם בהצלחה בתוכנית השיקום, תעתור לעונש מאסר בפועל, בין השאר בשל חומרת העבירה ומסוכנות הנאשם, תרוקן מתוכן את ההליך הקהילתי, שכן גזירת עונש שאינו מאסר בפועל היא תוצאה מתחייבת מעמידה בהצלחה בתוכנית. **עמדת התביעה מביאה לידי ביטוי את עקרון ההלימה ואת השיקולים של הגנה על שלום הציבור, ובמקרים המתאימים - את עמדת נפגע העבירה.** שיקולים אלה נשקלים אף הם במסגרת החלטת בית המשפט אם להעביר נאשם לבית משפט קהילתי" (**הצעות חוק הממשלה - 1471**, כ' בכסלו התשפ"ב, 24.11.2021, 226, בעמ' 229 - ההדגשה הוספה).

3) בענייננו, המאשימה הביעה עמדה ברורה המתנגדת להעברת התיקים לבית המשפט הקהילתי, בשל חומרת העבירות (למעלה מ-20 ק"ג קנביס בתיק הנוכחי, וחבלה חמורה בתיק הנוסף), בשל עמדתה העונשית למאסר בכל מקרה בכל אחד מהם, ובשל עמדת

המתלונן בתיק הנוסף המבקש למצות את מלוא חומרת הדין עם הנאשם. הסניגור הצביע בהקשר זה על הפסיקה, לפיה חומרת העבירה לבדה אינה מהווה שיקול בלעדי החוסם את הדרך בפני נאשם לעבור לבית המשפט הקהילתי - ראו החלטת כב' סגן הנשיא כהן בת"פ (שלום באר שבע) 52855-12-22 מ"י נ' איתח ואח' (מיום 7.3.2024) בעמ' 16. נקודה זו נכונה, ואולם בענייננו הנסיבות שונות וטיב העבירות וחומרתן שונה וקשה יותר, כאשר לכך מתוּסְפִים טעמים נוספים הפועלים לחובת הנאשם. חומרת העבירה והעונש ההולם שבצידה בהחלט מהווים נימוק שיש לקחת בחשבון גם בהקשר של שקילה להעברה לבית המשפט הקהילתי.

4) לטעמי עמדת המאשימה מוצדקת בכל אחד מהתיקים ובוודאי בשניהם גם יחד בנקודת הזמן הזו, ורמת הענישה הנוהגת בעבירות בנסיבות דומות, מלמדת על עונשי מאסר ואף ממושכים. אין בכך להביע עמדה בתיק הנוכחי, אלא לשקף את מצב מדיניות הענישה הנוהגת כאשר לא מתקיימות נסיבות חריגות וטעמי שיקום מובהקים. כמובן, שככל שנאשם מוכיח קיומם של טעמי שיקום מובהקים, לבית המשפט הגוזר את הדין סמכות נרחבת לסטון ממתחמי הענישה ההולמים, אף בנסיבות לא פשוטות של ביצוע עבירות. בהקשר זה ראו את הדיון המקיף בשאלת היחס שבין חומרת העבירה בנסיבותיה לבין יכולתו של בית המשפט לסטות ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום על אף זאת בע"פ 6637/17 קרנדל נ' מ"י (מיום 18.4.2018). מכאן, שפתוחה הדרך בפני הנאשם להוכיח את האמור בניסיון להגיע לתוצאה עונשית מיטיבה יותר מבחינתו, הן בהמשך קשר טיפולי מול שירות המבחן, הן ביוזמות טיפוליות שלו גם ביחס לשיפור מצבו הכלכלי.

ח. סעיף (א)(9) - אינו רלבנטי לענייננו.

18. מעבר לאמור, גם קריאה מדוקדקת של תסקירי שירות המבחן מלמדת, כי הנאשם אינו מתאים לבית משפט קהילתי. דעתי נוטה לקבל את מסקנות שירות המבחן בתסקירי המעצר, בדבר קיומה של נזקקות טיפולית, שאינה מחייבת את ה"מעטפת" של בית משפט קהילתי, אלא יכולה להסתכם בכלים הקיימים במסגרת הליך המעצר (צו פיקוח מעצרים) או בתיק העיקרי (מסגרת תסקיר לעונש). דווקא חלוף הזמן וסקירת "הישגיו" של הנאשם במסגרת צו פיקוח המעצרים מלמדים, כי מסקנה זו של שירות המבחן נכונה, וכי הכלים שהוצעו לנאשם הובילו לכך שלא פתח תיקים חדשים, שמר על ניקיון מסמים וחזר לתפקד כבעל עסק עצמאי. נדמה שאין חולק כי עדיין קיימת נזקקות טיפולית בתחום הרגשי, וכי למרות ששירות המבחן סבר שההליכים מוצו ולכן גם בוטל צו המבחן, יש מקום להמשיך בטיפול בתחום זה.

19. לטעמי, יש לתת משקל רב יותר למסקנות שירות המבחן במסגרת תסקירי המעצר, על-פני מסקנתו בתסקיר ההתאמה, משום שלא חל שינוי נסיבות או שינוי בעובדות, המצדיק מסקנה כה מנוגדת למסקנות שירות המבחן בהליך המעצר.

20. **סוף דבר.** צירוף מכלול הנסיבות כי הנאשם אינו חוצה את רף התנאים הבאים:

א. בהליך אחד הנאשם כפר ונקבעה אשמתו לאחר ניהול הוכחות;

ב. עמדת המאשימה בכל אחד מהתיקים, שכל אחד מה חמור בפני עצמו (היקף גידול הסמים בתיק העיקרי, וחומרת עבירת האלימות בתיק הנוסף) היא למאסר ללא קשר לתהליך שיקומי נוכח נסיבות התיקים - ולא נמצאו טעמים מיוחדים לחרוג מכך לצורך שילוב הנאשם בבית המשפט הקהילתי;

ג. המלצת שירות המבחן לשלב את הנאשם בבית המשפט הקהילתי מנוגדת להמלצות קודמות שלו, כאשר ההמלצות הקודמות מבוססות על היכרות ארוכה יותר עמו ואף על מיצוי התהליך הטיפולי במסגרת צו פיקוח מעצרים. לא מצאתי עובדות חדשות או נסיבות חדשות, שיצדיקו שינוי שכזה בעמדתו המקצועית של שירות המבחן.

21. לפיכך, אין מקום לשלב את הנאשם בבית המשפט הקהילתי.

22. **יש לשלוח לצדדים ולשירות המבחן - הן בתיק המעצר, והן בתיק העיקרי.**

ניתנה היום, כ"ט תמוז תשפ"ד, 04 אוגוסט 2024,
בהעדר הצדדים.